

Le kdo izmed nas še ni pomislil, kaj bi bilo, če bi lahko večno živel? Vsi si želimo čim dlje živeti in imeti čim več časa na razpolago. Nihče se pa ne vpraša, ali bi znal ves ta čas dobro izkoristiti.

Lahko bi trdili, da so se nam želje deloma že izpolnile, saj je življenjska doba človeka postala bistveno daljša. Naša življenja so trikrat daljša od življenj naših daljnih prednikov, a imam vtis, da s tem nismo ravno veliko pridobili. Vsi smo bolj zaposleni, neprestano hitimo, stres nas ubija ... Skupaj z življenjsko se iz leta v leto podaljšuje tudi delovna doba. Kaj nam bo sto let življenja, če se lahko svoje lastno življenje ustvarimo šele po tridesetem letu? Kaj nam bo sto let življenja, če večinoma svojega prostega časa počivamo zaradi napornega dela, in še to samo zato, da se lahko potem vsi polni energije spet posvetimo službi.

Že Seneka je trdil, da ne živi največ tisti, ki ima dolgo življenje, ampak tisti človek, ki zna maksimalno izkoristiti vsako sekundo svojega življenja. Morda smo ga nekoliko slabo interpretirali, saj včasih nekateri v tem še pretiravajo. Zato da bi izgubljali čim manj časa, imamo iz leta v leto hitrejša prevozna sredstva, vozovnice lahko naročimo prek spleta, da ne bo čakanje v vrstah predolgo, pogovarjamo se raje po Skypu, če že ravno nimamo časa, da bi šli k prijateljici na obisk itn.

Vsak dan hitimo in se potem na koncu dneva pritožujemo, kako smo utrujeni. Pravimo, da nimamo več časa zase, ko se pa slučajno zgodi, da ga dobimo, ga skoraj nikoli ne znamo pravilno uporabiti. Včasih ga napolnimo še z dodatnimi obveznostmi,

drugič ga preživimo v brezdclju, ali pred ekranom računalnika, televizije. Nočem posploševati, a večkrat pozabimo, da so najlepši trenutki v življenju tisti, ki jih preživimo s svojimi najdražjimi.

Predvsem pri nas mladih večkrat opazim, kako smo nestrpni. So trenutki, kot so na primer čakanje avtobusa ali vožnja z vlakom, ko dobimo čas le zase, pa vendar ga ne znamo uporabiti. Dogaja se ravno nasprotno! Vse delamo, da bi ta čim prej minil: s sabo nosimo računalnike, mp3-je, da bi nas kratkočasi in pogosto se raje vozimo z avtom kot z javnim prevozom, saj je tako hitreje. Težko nam

je dvajset minut hoditi peš, saj se nam vedno nekam mudi. Pozabljamo, kako je lahko prijetno na vlaku odpreti knjigo, kako je z avtobusa zanimivo gledat okolico. Ne znamo se več sprehajati in uživati ob pogledu na mimoidoče, na mesto in ob odkrivanju novih vonjev.

Verjetno je dandanes največji problem to, da smo s časom obsedeni in si ga ne znamo vzeti zase. Že od majhnih nog imamo v glavi prepričanje, da moramo neprestano nekaj početi. Že otroci vidimo, da so iz generacije v generacijo bolj zaposleni: nekajkrat na teden imajo treninge, udeležujejo se na glasbenem in

kulturnem področju, tujega jezika se začnejo učiti že v vrtcu ... Njihovo življenje bo prav gotovo polno, a kdo ve, če si to tudi sami res želijo.

Čas je zlato, pravi star pregovor. In tako, kot je treba z zlatom previdno in pametno ravnati, pazimo, da bomo ravno to počeli tudi s svojim časom.

tempus fugit

Tempus fugit (Matej Susič)

BIO, EKO, VEGI: ZELENO JE MODNO!

Top darila ob letošnjih božičnih in novoletnih praznikih niso bila čudesa sodobne tehnologije, temveč košare domačih in naravnih dobrot, od tradicionalnih steklenic vina do ekološkega medu in zdravih zeliščnih čajev. Ta trend je verjetno posledica globalne finančne krize, a vendar dokazuje ponovno vrednotenje hrane, ki ni le zamrznjen produkt na policah super-mega-hipermarketov, ampak tudi in predvsem dobrina. Navsezadnje smo to, kar jemo. Dobesedno! Razi-skave – med temi je tudi študija, ki so jo leta 2010 izvedli na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede na Univerzi v Mariboru – so tako na primer pokazale, da s sadjem in zelenjavo navadno zaužijemo tudi obilico pesticidov in zloglasnih "E"-jev, aditivov, ki s kopičenjem v telesu poleg različnih alergij (ki so vse bolj razširjene) lahko povzročajo tudi porast agresivnosti in hiperaktivnosti.

Prav odtujena in vedno drveča sodobna družba pa se že kar pospešeno začinja vračati k zemlji – ali pa vsaj h kakovostni hrani, ki je pridelana ekološko brez uporabe pesticidov, konzervansov, umetnih ojačevalcev okusa, barvil in stabilizatorjev ter jo kupimo na bližnji kmetiji ali pa mora imeti bogato zgodovino in polno hranilnih snovi – tako kot kamut, ki ga že uporabljajo v piceriji na vogalu. "Naravno pridelano, zdravo in okolju prijazno" so gesla, ki jih uporabljajo prodajalci na zelenjavnih tržnicah. Pozorni pa moramo biti, ko z njimi v trgovskih verigah oglašujejo tudi nove serije poceni izdelkov, saj z njimi pogosto zavajajo kupce, pojav imenujemo "greenwashing". Vse več ljudi se raje kot za navadni jogurt odloča za sicer nekoliko dražjega, zato pa zeleno pakiranega, brez dodanih sladil in z obilico zdravih (tako vsaj oglašujejo) mikroorganizmov, pa čeprav nima ustreznih potrdil, ki jamčijo ekološko pridelavo.

Zeleno je modno. Po podatkih združenja Coldiretti kar 52% italijanskih potrošnikov kupuje ekološko hrano (v letu 2011 so zabeležili presenetljiv 11,5% porast nakupov), ki jo v Italiji predeluje okrog

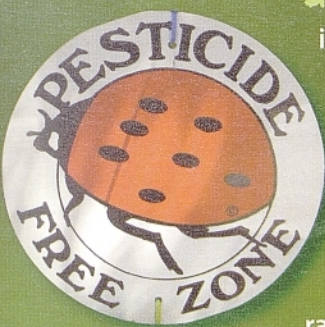
50.000 kmetovalcev. Statistike beležijo tudi, da je 7 milijonov Italijanov vegetarijancev, od teh pa 700.000 veganov. Ljudje se za vegetarijanstvo odločajo predvsem zaradi etičnih razlogov: nasprotujejo živalskim Treblinkam, izkoriščanju in mučenju živali. "Kdor ubija živali, da bi jih jedel, v sebi brez potrebe zatre najvišje duhovno čustvo – sočutje ter usmiljenje do sebi podobnih živih bitij – in zaradi nasilja nad lastnimi čustvi postane okruten," je menil že ruski pisatelj Tolstoj. S tem nazorom se druži tudi preprosta, če ne že prvinska, a vse nujnejša skrb za okolje. Ekstenzivno živinorejo štejejo med glavne krivce za proizvodnjo toplogrednih plinov, kot sta metan in dušikov oksid. A pozor, vegetarijanci, tudi poljedelstvo, predvsem monokulturno, ne prispeva k ohranjanju naravnega okolja: kemijski dodatki le kratkoročno večajo količino pridelka, medtem ko izčrpajo zemljo, ogrožajo biotsko raznovrstnost, zastrupljajo vodne vire ter tudi nas same.

Ja, res, vse to ste že večkrat slišali, a se vendar družba še ni naučila, da človek ni nasprotje narave, temveč del narave. Gotovo ni slučaj, da je ekonomsko-politični sistem, ki si zatiska oči pred opustošenjem okolja – tako kot je pokazala nedavna konferenca o podnebnih spremembah v Durbanu – in ne sledi zakonom narave, temveč zakonom zaslužka in popredmetenja stvarnosti, privedel do neravnovesij v razvoju držav ter do izkoriščanja prebivalstva. Kako lahko še vzdržujemo sistem, po katerem je močno škropljena povrtnina iz daljnih rastlinjakov ob robu pragozdov, ki je še nedozorela prepotovala pol sveta, cenejša od domačih sezonskih sort?

Ne bomo se vračali v preteklost in se

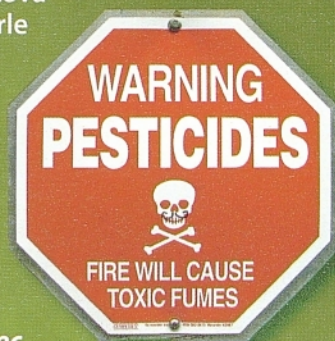
(dalje) ➡

➡ (dalje s prejšnje strani)

iz nebotičnikov podali nabirat divje korenine; namestili smo mlekomate, se s kmetom pogodili, da nam prinaša zelenjavo, in na hiter obed se bomo odpravili v veganski take-away. Medtem ko bomo opazovali napredek zelene tehnologije, pa bomo vendarle lahko odgovorili na pomembno vprašanje: je zanimanje za bio in vegi hrano le modna muha generacije meščanov, ki sanja o idiličnem podeželju in verjame, da so krave vijoličasti stroji za proizvodnjo mleka, ali pa vendarle odraža večjo okoljsko-socialno ozaveščenost, skrb za zdravje (in ne le za videz) ter ponovno odkrivanje tradicij – torej pravo razvitost družbe?

Nastja Slavec

VEGETARIJANSTVO KOT STIL ŽIVLJENJA

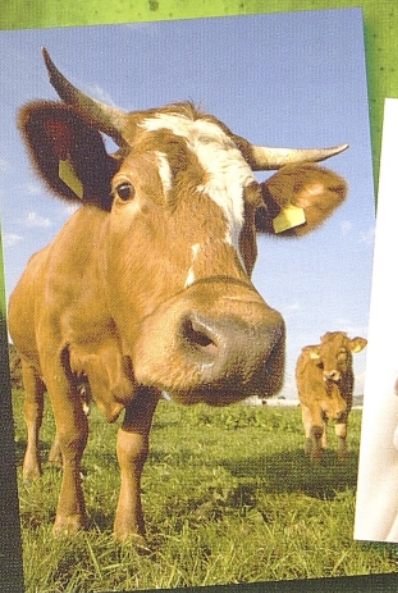
Pojav vegetarijanstva najdemo v mnogih kulturah in verah na vseh koncih sveta. Vegetarijancev je več vrst, mednje uvrščamo tudi vegane.

Zanimivo bi se bilo vprašati, zakaj je vedno več ljudi, mladih in ne samo, vegetarijancev. Ali je dejstvo, da uživaš izključno ali pretežno rastlinsko hrano danes postalo stvar mode? Ali se posamezniki za tak način življenja odločijo, ker jim tako narekuje njihova kultura? Zaradi ljubezni do živali, osebnih prepričanj ali zdravstvenih razlogov?

Pri tovrstnih vprašanjih, ki si jih večina ljudi vsaj enkrat v življenju postavi, ni pravilnih ali nepravilnih odgovorov, kajti je več verjetnih možnosti. Nekateri postanejo vegetarijanci čisto naključno, kot sem v preteklih dneh zasledila na spletni strani radia Hit, kjer so se pogovarjali o slavnih pevcih, ki so se odločili za vegetarijanski način življenja čisto slučajno.

Eden izmed teh je Paul Mc Cartney, ki je na to pristal med ribolovom. Billy Idol pa ne nasprotuje pobijanju živali. Med slovenskimi vegetarijanskimi pevci pa najdemo Jadranko Juras.

Da bi boljše in bolj poglobljeno spoznali njihov stil in način življenja ter njihovo mišljenje, smo postavili nekaj vprašanj nekoliko starejšim vrstnikom, 35-letni Jolandi ter 37-letnemu Elvisu.

🍏 **Kdaj in zakaj si se odločila postati vegetarijanka?**

JOLANDA, 35 LET: Pri dvajsetih letih je odločitev bila prelomna in nisem jedla več mesa. Preprosto mi ni dišalo in ga zato tudi nisem jedla. Nikoli nisem razmišljala o tem, kako uboge so živali, pač pa je bila ta odločitev instinktivna.

ELVIS, 37 LET: Pomisleke ob uživanju mesa sem imel od kdar pomnim, mesu sem se izogibal in je bilo razmeroma redko na mojem jedilniku, vendar sem v resnici zadnjič zaužil meso kopenske živali leta 2000. Uživam pa hrano živalskega izvora, za katero živali ni potrebno umoriti (mleko, med, jajca). Dolgo sem se izogibal tudi mesu vodnih živali, vendar

(dalje) ➡

➔ (dalje s prejšnje strani)

v zadnjih dveh letih občasno spet zaužijem ribje meso (po nasvetu zdravnika zaradi nedavnih zdravstvenih težav). Vegetarijanec sem postal izključno zaradi nekaterih, zame nesprejemljivih dejanj in stanj: umor živega bitja, s tem povezano trpljenje, pogojno tudi odvzem prostosti in zadrževanje živali v pogojih, ki škodujejo njihovemu počutju in zdravju ter vsakovrstno škodljivo ravnanje z živalmi. Poleg tega imam odpor do nekaterih dejstev, kjer se je za razlago omenjenega odpora

potrebno le odreči uveljavljenim »dvojnim merilom«, torej, mrtva žival je ravno tako pokojnik kot mrtev človek, nasmejanega prašička na pločevinki z mesom bi lahko nadomestil ... no, neko drugo bitje pač. »Lovska maša« je upravičevanje hinavščine. Pečenje vola ali prašiča in ljudje, ki se s tem naslanjajo, striptizeta na mizi, obkrožena z množico ljudi, ki sami sebi pravijo »motoristi«, otroško nagajanje šibkejšemu sošolcu ali sošolki, srednjeveški sramotilni kamen, zažiganje čarovnic, Je-

zusovo križanje ali pa katoliški obred čaščenja in uživanja hostije, vsi mogoči žrtveniki, italijanska ali druga okupacija naše in drugih domovin ... izprijenosti vseh vrst (primer: Fritzl) spadajo po mojem v isti koš. Zavedam se, da z uživanjem ribjega mesa kršim vsaj eno od naštetih dejstev.

🍌 Kaj sestavlja tvoj obed?

JOLANDA: Moj obed sestavlja veliko zelenjave. Seveda je pomembno, da vsak dan vnašam v telo beljakovine. Zato so prisotne

OD BOŽIČA DO PUSTA

kako praznujejo naši mladi glasbeniki

Praznovanje novega leta je za marsikoga prava uganka. Do zadnjega trenutka se sprašujemo, ali naj gremo v sezansko potovalno agencijo in rezerviramo potovanje v tople kraje, kjer se bomo končno spočili, ali naj si nadenemo čevlje z visokimi petami in se raje potuhnimo med množico plesalcev v diskoteki. Nekateri se odločimo za spanje: manj problematično je praznovanje božiča, Sv. valentina in pusta. V kolikšni meri praznujejo mladi v znamenju tradicij, v kolikšni pa v znamenju vsiljevanja konzumističnih zamisli (od daril do velikih praznovanj)? Kakšno vlogo pa imajo verska prepričanja, vaška skupnost in predvsem ... Glasba?

O vsem tem smo se pogovorili s štirimi mladimi talenti, ki imajo glasbo zasidrano v srcu.

adeja

➔ Katero vlogo odigra-
va glasba v tvojem ži-
vljenju?

* **TADEJA KRALJ, 19 LET:** Glavno vlogo! Le-
tos sem začela kon-
servatorij v Vidmu,
tako da se ukvar-
jam samo z glasbo
in upam, da bo
ta predstavljala
moje življenje.

* **MARKO MANIN, 19 LET:** V mojem
življenju igra glasba zelo veliko in pomemb-
no vlogo. V glasbi je več faktorjev, ki name
vplivajo, vendar ne morem reči, da najdem
v glasbi samo zabavo. Lahko rečem pa, da
v glasbi najdem svoj stil življenja.

* **PETRA GRASSI, 23 LET:** Glasba igra v
mojem življenju dvojno vlogo: profesio-
nalno in čustveno.

* **JANOŠ JURINČIČ, 20 LET:** Glasba je večji del
mojega vsakdana. Spremlja me skozi ves dan, z
glasbo se ukvarjam v službi, pri študiju pa tudi
v prostem času.

➔ Imaš raje praznovanje božiča ali žuranje za
novo leto?

* **TADEJA:** Žuranje za novo leto! Za božič je, kot
vsako leto, kosilo doma, torej nič posebnega ...
Novo leto pa je vsakič drugače, vsakič si izmi-
slimo kaj novega! Zame

je novo leto konec ne-
česa in začetek novega.

* **MARKO:** Zame je bo-
žič najlepši družinski
praznik, ki ga preživim
v družinskem krogu;
tudi pričakovanje nove-
ga leta je zelo lepo. Ne-
kako sta mi oba na pr-
vem mestu.

Marko

leča, stročnice, čičerika pa tudi ogljikovi hidrati: testenine, riž, krompir ...

ELVIS: Zelenjava, sadje, zgoraj navedena hrana živalskega izvora, vsi izdelki, pridobljeni iz navedenega, ter občasno ribje meso.

Ali misliš, da je vegetarijanstvo razširjeno predvsem zaradi kulturnih, verskih prepričanj, ali česa drugega?

JOLANDA: Mislim, da vegetarijanec lahko postaneš po lastni volji ali ne. Jaz sem primer oseba,

ki ji ne paše jesti meso in ga ne je. Nekateri pa postanejo vegetarijanci zaradi verskih razlogov.

ELVIS: Razširjeno je gotovo tudi iz navedenih razlogov (vera, kultura), vendar je mogoče, da na ta način ni iskreno (nekdo bi se lahko ob spremembi navedenih pogojev okolice odrekel vegetarijanstvu, ker pač ne bi bilo več okolja, ki to zahteva), je pa vseeno dobrodošlo. Vplivi okolja so lahko tudi drugačni, kot sta vera in kultura, v tem primeru nekateri govorijo tudi o »modi«. Poleg vseh vpli-

vov okolja obstajajo tudi osebni razlogi v smislu dojemanja sveta in sebe, kot je to v mojem primeru. Na različnih zemljepisnih območjih je po mojem pogostost oseb, ki imajo med seboj enake razloge za vegetarijanstvo, različna. Če je absolutno število vegetarijancev, ki imajo med seboj enake razloge različno, lahko sklepam, da je tudi razširjenost vegetarijanstva po svetu različna med različnimi zemljepisnimi območji.

Nika Čok

*** PETRA:** Najraje imam božično pričakovanje v družinskem krogu.

*** JANOŠ:** Oboje mi je zelo všeč, božič doživljam bolj praznično, novo leto pa kot trenutek sprostitev s prijatelji.

➡ Kako je bila glasba prisotna pri praznovanju novega leta?

*** TADEJA:** V Ljubljani so gotovo fešte z različno glasbo, tako da glasba ni manjkala!

*** MARKO:** Kot sem že prej omenil, je bila glasba tudi letos prisotna na Silvestrovem večeru vse do novega leta.

*** PETRA:** Pričakovanje novega leta mi ni posebno pri srcu, saj bolj občutim božično obdobje z božičnimi pesmimi!

*** JANOŠ:** Kot vsako leto sem s prijatelji ob dobri večerji in ob padanju ognjemetov poslušal tudi dobro glasbo. Na vsak način smo novo leto preživeli v lepi družbi, tudi ko je bilo brez dobre glasbe, ki pa sem jo že poslušal v avtomobilu, ko sem se vračal domov.

➡ Praznuješ sv. Valentina? Če ja – kako, če pa ne – zakaj?

*** TADEJA:** Ja, seveda praznujem sv. Valentina, ampak ne pripravim nič posebnega. S fantom si izmenjava darila in preživiva dan skupaj.

*** MARKO:** Ja, valentinovo bom praznoval, čeprav ne še z dekletom, ampak z mojo sestro, ker ima na ta dan god.

Petra

*** PETRA:** Ko si zaljubljen, je valentinovo prav vsak dan...

*** JANOŠ:** Če bova na valentinovo prosta, bova verjetno šla z dekletom na večerjo. Ob tej priložnosti pa sem absolutno proti kupovanju daril ipd.

➡ Kaj se boš našemil za pust in kako boš pustoval - na odru, v povorkah, v plesnih dvorinah - ali drugače?

*** TADEJA:** Nisem še pomislila, kako e bom našemila, ker mi pustovanje ne pomeni dosti. Mogoče zaradi tega, ker ne živim v vasi. Pustovala pa bom gotovo na žuru pod velikim šotorom.

*** MARKO:** Pust pa kot običajno na odru in upam, da bo ob študiju zadostovalo kaj časa, da bomo šli še na kak ples s prijatelji. Mislim pa, da se letos ne bom udeležil pustnih povork, in sicer zaradi preobremenjenosti z glasbo in univerzo. Upam vsekakor, da nas ne bo za pust presenetil sneg.

*** PETRA:** Rada se udeležujem povorke, rada se ošemim, a najlepše mi je v paru s svojim fantom. Pust pa mi predstavlja tudi povezovanje s člani vasi, saj radi koledujemo.

*** JANOŠ:** Pust bom med študijem in kakšno vajo praznoval v glavnem s prijatelji. Nisem še imel časa razmišljati, v kaj se bom ošemil, če bo mraz pa gotovo v kakšno toplo živalico. Verjetno se bom aktivno udeležil tudi povorke 45. Kraškega pusta z openskimi pustarji.

Julija Berdon

Janoš

Časnikar Andrej Černic ob prejemu nagrade

»Mlad novinar mora postati za preživetje samostojen igralec na trgu dela«

Med mladimi zamejci imamo – čeprav v malem – Pulitzerjevega nagrajenca! No, seveda nas je pri tej definiciji zaneslo navdušenje, saj ne gre za prejemnika najpomembnejše nagrade na področju novinarstva, pač pa za prejemnika novinarske nagrade Simona Cigana, ki je poimenovana po mladi športni novinarki in ki jo vsako leto razpisujejo Pordenonu. Med nagrajenci v kategoriji raziskovalnega novinarstva je bil posebnega priznanja deležen goriški novinar Andrej Černic. Priznanje je prejel za raziskovalni članek o gospodarskih malverzacijah podjetnika Ceranija in njegove vpletenosti v škandale v Sloverni in Furlaniji Julijski krajini. Andreja Černica poznamo že iz let, ko je kot mlad fant začel sukati pero in sodelovati prav pri Rasti, katere urednik je postal v letih študija novinarstva v Ljubljani. Andrej je doma iz Doberdoba, sedaj poklicno občasno sodeluje z raznimi mediji v Sloveniji (Reporter) in v zamejstvu (Novi glas, Primorski dnevnik, Radio Trst A).

● Koliko si star?

■ Okroglih 30 ... Nekateri temu pravijo slovo od mladosti ali, z evfemizmom, zgodnja srednja leta.

● Kaj počneš trenutno v življenju?

■ Ukvarjam se z novinarstvom in torej pripravljam in pišem članke. Doslej sem namreč skoraj izključno delal v tiskanih medijih. Trenutno na osi Ljubljana-Gorica (oz. Doberdob). V tem vrstnem redu: od ponedeljka do petka v Ljubljani, ob vikendih pa tudi doma. V zadnjih dveh letih sem se nekoliko bolj poglobljeno začel ukvarjati z gospodarskim novinarstvom, ki danes nudi res veliko iztočnic. Ne samo v Italiji, žal čedalje bolj tudi v Sloveniji.

● Imaš čas za druge dejavnosti? Katere?

■ Čas za druge dejavnosti si moraš najti, čeprav ga je ob službi čedalje manj. Sam se s temi drugimi dejavnostmi ukvarjam predvsem ob koncih

tedna. Sem skavtski voditelj, pojem pri zboru Hrast, rad pa igram tudi odbojko.

● Kdaj si napisal svoj prvi članek?

■ Uh, to bi pa težko povedal. Verjetno je to bilo pred petnajstimi leti ravno za Rast. Z Rastjo sem potem še več let veliko sodeloval. Kot višješolec sem veliko pisal tudi za skavtsko glasilo Jambor. Nato pa sem v času študija novinarstva v Ljubljani začel redno sodelovanje z goriškim tednikom Novi glas.

● Kaj ti pomeni nagrada, ki si jo prejel?

■ Nagrade so po mojem mnenju priznanje za opravljeno delo, pa tudi »motivacijsko orodje« za delo, ki te še čaka. Skratka, gre za trenutek, ko tudi s pomočjo zunanje ocene analitično pregledaš dobre in slabe plati svojega dela.

● Kako to, da si se lotil tako zahtevne teme – goljufije in gospodarskih malverzacij?

■ Ker sem v tem obdobju pretežno v Ljubljani, so tudi teme, s katerimi se ukvarjam, pretežno iz Slovenije. In Ljublja-

na danes nudi ne samo veliko ekonomskih tem, kot sem že omenil, ampak tudi veliko takih, ki se bolj neposredno vežejo na goljufije, malverzacije in, posredno, gospodarski kriminal. Teme se zato kar same ponujajo. Dovolj je, da malo pogledamo, koliko velikih podjetij je v zadnjih dveh letih propadlo in zakaj je do tega prišlo. Vsak padec skriva za sabo veliko senčnih plati: gospodarska kriza je samo razkrila, kako so številni menedžerji izčrpavali in plenili podjetja, ki so jih vodili, za lasten zaslužek. Če se ukvarjaš z gospodarstvom v Sloveniji, enostavno ne moreš mimo takih goljufij in spornih praks poslovanja, ki so vsem na očeh.

● **Mediji v zamejstvu: kaj bi bilo po tvojem potrebno, da bi jim mladi bolj sledili?**

■ Zamejski mediji bi se morali za večji odziv mladih potruditi, da jih čim bolj vključijo v proces nastajanja svojih izdelkov (člankov, prispevkov). Tukaj seveda igra najpomembnejšo vlogo internet s socialnimi omrežji. Mediji bi morali predvsem facebo-

ok in twitter uporabljati čim bolj sistematično in smotrno. Spletne strani pa bi morale biti čim bolj interaktivne: ne mislim samo na možnost komentiranja posameznih člankov. Čim več bi moglo biti tudi zvočnih in video zapisov, ki so za »instantne« internetne uporabnike bolj prebavljivi od dolgih tekstov. Zavedam se, da ni finančnih sredstev za uresničitev takih projektov, a smer delovanja bi morala biti po mojem mnenju taka.

● **Imajo tiskani mediji še kako bodočnost ali jih bo internet s svojimi socialnimi omrežji ipd. pokopal?**

■ Tiskani mediji so že dalj časa podvrženi padcem naklade. Izjeme pri tem so tisti mediji, ki imajo zelo jasno definirano ciljno publiko (v Italiji je tak primer dnevnik »Il fatto quotidiano«). Gole novice in gola kronika na tiskanih izdajah nimajo več veliko smisla prav zaradi izrazite prevlade interneta na tem področju, ki se je še dodatno okrepil s pojavom pametnih telefonov in tabličnih računalnikov. Tiskani mediji bi morali zaradi tega ubrati drugačno pot.

Postati bi morali bolj mnenjski ali pa bolj analitični. To, da so bolj mnenjski, pomeni, kot smo že omenili, zadovoljiti okuse vnaprej definirane ciljne publike. Prehod v večjo analitičnost pa, s primerjavo, pomeni, da bi morali dnevniški ohraniti časovno dimenzijo dnevnika, vsebinsko pa bi se morali spremeniti v tednike: to pomeni več preiskovalnih zgodb, več raziskovalnega novinarstva in več analitičnih poudarkov. To pa seveda pomeni več dela in posledično več zaposlenih ter več stroškov. Le kdo se bo tega lotil v današnjem času, ko denarja je povsod premalo?

● **Kakšno bodočnost imajo mladi časnikarji v sedanji krizi?**

■ Čeprav je novinarstvo zelo zanimiv poklic, pa iskreno (in žal) mladi danes nimajo v njem veliko prihodnosti, predvsem če gledamo na ekonomsko plat. Honorarno sodelovanje pri italijanskih časopisih je danes »nagrajeno« s 5 do 7 evrov za članek. Kako bi s tem lahko preživeli? Mladi so tako vse bolj prisiljeni v t. i. free-lance, ki pa je samo olepšava in omehčanje za drugačno učinkovito besedno zvezo, ki se v slovenščini glasi »armada s.p.-jev«, v italijanščini pa je znana kot »armata delle partite IVA«. Skratka, novinar (in ne več medij, ki novinarje zaposluje) je samostojen igralec na trgu dela in se mora za preživetje pravilom trga čim bolj podrežati: to pa pomeni seveda poudarek na količinskosti in ne na kakovosti. Kaj lahko od kakovosti medijev ostane, če bodo novinarji samo krpali luknje in proizvajali čim več člankov v boju za preživetje, pa je seveda drugo vprašanje.

Drugi del mene (II. DEL)

(Prvi del je bil objavljen v prejšnji številki Rasti)

"Sem že mislila, da, da, da" tudi ona lovi sapo, kot jaz. In, in končno postaneva spet obdarjena z govorom. "Rekel si tudi, da se že dolgo časa ni nobena dotaknila tvojega preznojenega telesa in se ti popolnoma predala, da v službo hodiš samo, ker strežeš svojemu nadzornemu, on te pa seveda slano plača." Izpovedal si se, da si svojega očeta grdo sovražil in da na njegov pogreb pred petimi leti sploh nisi šel. Mamo si imel pa zelo rad. Plačuješ ji najdražji dom v mestu. »Imaš sestro, ki ima sina. Odloča se za gimnazijo, kajne? A ja, pa brata imaš tudi.« Rad si ga imel dokler nisi izvedel, da je... da je istospolno usmerjen. Revček, mogoče pa ni tako slab, kot misliš.

Počasi, skoraj v sramu požrem slino in s palcem močno pritisnem na rdeči gumb. Dotaknila se je moje notranjosti. S težavo jo bom vzljubil. Nesramna je. A vendar čedna, prijetna. Odločil sem se, da jo osvojim, da postane samo moja in jaz semo njen. Mislil sem, da me bo občudovala in zdaj, kaj naj? Kako naj se ji prikažem v dobri luči, ko ne morem več igrati? V odsotnosti komunikacije in otopelosti svojih čutov, mi po glavi odmevajo njeni stavki, besede izrečene z zadovoljstvom.

Tako sem obsedel pozno v noč, zaprepaden. Predramil me je hladen večerni piš, ki je zapihal skozi odprto okno. Odprem hladilnik. Nekaj plesnivega sira, mleko, kateremu je rok uporabe potekel že prejšnji mesec, porjava zelenva, to je vse. Zagledam se v štedilniško ploščo, čistilka jo je dobro zdrgnila. Zamislil sem se: povedal sem ji vse o sebi, vse.

"Povejte mi, zakaj vas zadnji teden vidim tako potrtega, tako odsotnega pri vašem delu? Je morda kaj narobe z vašo ženo in s tujino? Sem lahko nekako v pomoč?" mi na vse zgodaj jutraj sika šef. "Vaše pomoči ne potrebujem, nič mi ni. Zaprošil bi za tedenski odmor, veste, okrepiti moram svoj imunski sistem. Šibak postajam." "Seveda, seveda" vleče iz sebe, "vas popolnoma razumem. Jah, pojdite, banko bom pa obvestil, da boste prejeli počitniško plačo. Nasvidenje, pozdravite vašo

ženo." Butec, ko bi le vedel, kaj je res in kaj ne. "Hhh, večkrat si sanjal, da si postal izvrsten filmski režiser. Enkrat ob priliki mi boš dal v presojo svoje scenarije," me je ustavil glas pri izhodu. Obrnil sem se. Nikjer nikogar. Verjetno njen glas v kotičku mojega spomina. Noro.

"Emi, ljubim jo." "Čudovito, ampak zdaj se ne moreva pogovarjati o teh zadevah, ker sem na šolskem sestanku s tvojim nečakom. Pokličí brata. Ciao," in prekine. Brata, njega naj pokličem?! Ah, ne. Krasotica mi je vendar očitala, naj mu odpustim, saj ni tako slab človek, kot mislim. To ne gre, poslal mu bom elektronsko pošto. V pričakovanju na odgovor se počasi zvlečem v posteljo in v negotovosti zaspi. Odgovora pa nobenega, le povabilo na kavo.

"Pozdravljen." Molk. Dolg molk, molk, ki je v najinem odnosu spregovoril. "No, in spomnil sem se onih naukov, ki nam jih je dajala babica, ko smo vsako nedeljo prihajali k njej na palačinke, se spomniš? Ugotovil sem, da sem slab. Slab človek. Heroj. Materialist. Najraje se podrejam, ker me dobro plačajo. Resnico z lahkoto potlačim, ker ne znam samozavestno stati pred dejstvi. Samo krasotici se dopadem in to zato, ker me je omamno prisilila govoriti resnico. Že prvi trenutek, ko sva se spogledala, me je pomerila s svojimi čokoladno rjavimi očmi. Vedela je, kaj se skriva v meni." Brat se namuza. "Boljša je kot tisti stari psihiater, pa tisti bledolični duhovnik, ki se skriva za leseno mrežo. Njej sem všeč, ker prizna, da me ljubi. Saj veš kako je to? Vajena je gojiti odnose, bolje kot jaz. Po tisti noči bi se mi lahko posmehovala in me zafrkavala, nasprotno ..." brat mi vskoči v besedo: "Ljubi te, tega resnično nisi vaju." Obsediva. S pogledi se ne srečava več. Njegove besede me ganejo. Govori kot mama, preprosto.

Danes zvečer pridi k meni v Tomaj,
lepo nama bo.

Hvala bratec, čisto iskreno vaško dekle je.

(Konec)